

Припрема детета за школу у предшколској установи

Сваком будућем прваку сигурно није лако. Школа је нешто ново, непознато и другачије од оног са чим је до тада дете имало искуства. Ипак, из искуства знамо да похађање вртића доноси предности при полазку у школу. Треба имати у виду да предшколске установе у свом васпитно образовном програму садржи активности које су предвиђене као припрема детета за школу. Ту се подразумева развијање дететове радозналости за садржаје са којима ће се током школовања сусретати, развијања графомоторичких вештина као што су држање и координисање активностима прстију шаке што је неопходан предуслов за држање оловке. На тај начин се подстиче урођена дечија потреба за сазнавањем што је предуслов школског успеха.

Полазак у школу није лак ни мамама и татама. Сасвим је разумљиво да сваки родитељ жели да се дете што спремније пође у школу. Међутим, многи греше када сматрају да је за дете најважније да пре поласка у школу савладају писање, читање и рачунање како би што лакше могла да прате школско градиво.

Тако су напори родитеља углавном усмерени ка припремању деце за усвајање школског знања, пренебегавајући притом да припрема за школу има и многе друге аспекте о којима треба водити рачуна. На пример, веома је важно да дете има правилно распоређене дневне активности. На тај начин оно ће лакше моћи да прихвати да у школи распоред активности одређује учитељ на основу распореда часова, а не дете само. Деца предшколског узраста у вртићу немају распоред часова, али су њихове активности уклопљене у дневни програм што је важно са здравственог и васпитног гледишта. Важна је усклађеност мирних активности са активним играњем како би живот деце у вртићу био динамичан, да подстиче њихову урођену активност и да их не замара.

Школска ситуација није само процес директног усвајања знања. Дете мора да је психофизички спремно, што подразумева много више од решавање задатака из математике, читања и писања. Тако да малишан који крене у школу не мора да зна да чита и пише, али требало би да буде у стању да сам одржава личну хигијену, може концентрисано 45 минута да прати неку активност, зна да држи оловку, не плаче и нема нападе беса сваки пут када његове жеље нису услишене. Иако на први поглед то можда нема директне везе са школским учењем, деца код којих родитељи развијају ове особине имају мање проблема у савлађивању градива.

Део припреме за школу укључује да дете треба да своје активности усклади са активностима друге деце. Играјући се и проводећи време са другарима из вртићке групе, они развијају интересовања за њих, њихове приче, цртеже, потребу да се играју заједно. Такође, дете у вртићу на сличан начин као и у школи има пред собом васпитачицу чију пажњу дели са великим бројем друге деце у заједничким активностима. На тај начин се припрема за школу када ће морати да своје активности прилагоди ситуацији у учионици где ће на сличан начин учитељ усмеравати децу на школске садржаје. Заједничким животом у дечијем колективу, деца се на ненаметљив начин оспособљавају да буду самосталнија, а уз то јачају њихови међусобни пријатељски односи.

Све већи број родитеља се изјашњава да би волели да њихово дете у вртићу савлада читање и писање како би са почетком школске године били сигурни да ће успешно савладати школски програм и да неће заостајати, јер је

он доста захтеван за ђаке прваке, по њиховом мишљењу. Сматрам да на томе не треба инсистирати: индивидуалне разлике су велике. Па тако, код неке деце предшколског узраста интересовање за читање и писање су развијене до те мере да она без већих проблема знају сва слова, читају и пишу. Код друге деце, што је такође сасвим нормално, интересовања су усмерена на игру, њих школске активности готово и да не занимају. То не значи да ће оно имати лошији успех у школи, него само да се још није јавила заинтересованост за оно што га чека. Наравно, предност је уколико је дете све ове вештине усвојило, али уколико је притисак од стране одраслих сувише велик постоји могућност да дете стекне одбојност према школи и пре него што се сусретне са њом. Да би дете могло да усвоји неке вештине потребан је одређени степен зрелости у развоју. У супротном, учење читања, писања и рачунања може да буде изузетно тешко. Због тога је потребно имати „слуша“ за сопствено дете и знати да ли код њега постоји интересовање за учење слова, читање и писање. Уопштено говорећи савет родитељима би гласио: не журити, не терати и не плашити дете.

Родитељски ставови према школи и школовању такође утичу на дететова интересовања. Не мислим под тим на саму заинтересованост родитеља да се дете оспособи читању и писању, већ на њихово схватане у вези важности школовања генерално. Родитељи који представљају школу као нешто страшно и напорно, стално говорећи детету "Видећеш ти када пођеш у школу!" врло лако ће код свог детета развити одбојност према школи. Због тога добра припрема за школу подразумева и разговор родитеља са дететом о томе чему школа служи, шта је посао учитељице, шта су његове обавезе. При том, детету школу треба представити што реалније: не треба ни претерано улепшавати ни застрашивати. Добро би било још у предшколском узрасту заједно са дететом отићи до школског дворишта, уколико је могуће и посетити школу, како би детету сама школа била блискија.

На крају могли бисмо закључити да припрема детета за школу представља дуготајан процес и не своди се на неколико последњих месеци пред полазак у школу. Вртић као средина у којој дете проводи време може позитивно да делује на дететову пријемчивост за школу, али најважнији утицај на дете има породица, како у развијању дететових ставова према школи, тако и при развијању самосталности и иницијативе код детета, али и других вештина потребних за савлађивање школског плана.

Стручни сарадник - психолог
Дејан Виденовић